

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačilno in tožilno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOST“ stane: za celo leto Kron 3-20, za pol leta Kron 2-20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57.

BRZJOJAVNE VESTI.

Stürgkhov provizorij.

DUNAJ 10. (Izv.) Ministrski predsednik grof Stürgkh se je v svoji današnji avdienci zahvalil cesarju na odlikovanju, ki ga je prejel, in nato poročal cesarju, da se je njegovo zdravstveno stanje zboljšalo toliko, da sedaj sam lahko zopet prevzame svoje ministrskega predsedstva.

Situacija se med tem časom nikakor ni zboljšala in politični položaj lahko označimo z besedami: namesto dosedanjega provizorija Heinoldovega imamo od danes naprej Stürgkhov provizorij. Stürgkhovo ministrstvo pač nima pričakovati nikake sijajne bodočnosti in prav tako ne bogzna kako dolgega življenja. V mesecem decembrom, ko se mora definitivno rešiti vprašanje češko-nemške sprave, bo tudi konec Stürgkhovega kabineta. Naj se sprava pogajanja konča ugodno ali neugodno, je vendar popolnoma gotovo, da se tedaj zamenja Stürgkhovo ministrstvo z novim kabinatom.

Stürgkhovo ministrstvo pa tudi v parlamentu ne bo imelo prilike, da bi se izkazalo kako. V jesenskem zasedanju državnega zbora pridejo namreč na vrsto edino le takozvane državne potrebe, ki jih parlament reši v največjo hitrico; veliki politični problemi in velike parlamentarne naloge bo moral rešiti šele prihodnji kabinet.

Grof Stürgkh je pač tedaj, ko je bil imenovan za skupnega finančnega ministra vlt. Bilinski, bil popolnoma uverjen, da se je iznebil najnevarnejšega tekmeca, oziroma nasprotnika, toda to upanje se mu nikakor ni uresničilo, kajti kot prihodnjega ministrskega predsednika, naslednika Stürgkhovega, imenujejo pred vsemi viteza Bilinskega. Iz drugih virov pa se imenujejo kot Stürgkhovi nasledniki: tržaški namestnik princ Hohenthal, bivši ministrski predsednik baron Beck in tudi bivši ministrski predsednik dr. Körber.

V teh razmerah tudi nikakor ni čudno, da se nudi ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu velike težave zaradi polnolitve mesta pojedelskega in trgovinskega ministrstva. Sekcijski načelnik Stöbrl, ki je bil najresnejši kandidat za trgovinsko ministrstvo, je odstopil od svoje kandidature. Sedaj se zopet imenuje cela vrsta oseb, ki bi baje radi zavzele izpraznjeni mest, toda kakor vse kaže, je popolnoma utemeljeno mnenje, da se pod temi množičnimi imeni ministrskih kandidatov skriva edino le pomankanje pravih kandidatov za obe ministrski mesti.

Položaj je potemtakem zelo zamotan in tudi ni pričakovati, da bi se z ozirom na dogodke na Češkem in v Galiciji v kratkem toliko pojasnil, da bi mogel ministrski predsednik začeti z rednim delom.

Poljsko-maloruska pravna pogajanja.

LVOV 10. (Izv.) Poljsko-maloruska pogajanja ne kažejo nikakega napredka. Namestnik Bobinski nadaljuje svoja posredovanja s pomočjo gališkega ministra Długosza. Odslek za deželnozborsko volilno reformo se je odgodil na nedoločen čas. Če se ne doseže sporazum, bo gališki deželni zbor sklical šele meseca decembra za tri dni, da sprejme začasni proračun.

PODLISTEK.

Slovensko gledališče v Trstu.

Pred začetkom sezone.

Piše Leon Dragutinovič.

Za klasičnim Schillerjem pa pride takoj najmodernejši nemški pisatelj Gerhard Hauptmann s svojo krasno-ružno, na pol romantično na pol realistično igr „Hanice pot v nebesa“. Ime Gerharda Hauptmanna nahajamo prvič na našem gledališkem repertoaru in s „Hanic“ si obetamo velikega uspeha. Tudi na Hermana Sudermana, ki je v lantski sezoni imel s svojim prvim delom „Čast“ na našem odru velik uspeh, smo mislili in uprizorimo prav gotovo v letošnji sezoni njegovo drugo veliko delo „Dom“, ki je na nek način nadaljevanje njegove prve igr. Maks Dreyer bo letos privrkal debutiral na našem odru z dramo „Poskusni kandidat“. Ludovika Fulde „Maskerada“ je tudi eno izmed boljših iger nemškega repertoarja in se nahaja stalno na repertoarju dunajskega dvornega gledališča. Duhoviti kritik in moderni esajist Herman Bahr je tudi letos prvič na našem programu; uprizorimo njegovo duhovito komedijo „Koncert“. Pavla Lindau-a drama „Drugo življenje“, v kateri razpravlja uvaževani avtor o zelo interesant-

Koalicija čeških radikalnih strank.

PRAGA 10. (Izv.) Koalicija čeških radikalnih strank je gotova stvar. Združile so se v zvezo narodno socijalna in državno-pravna stranka ter moravska radikalna skupina, kateri pripada tudi poslanec dr. Masaryk. V današnji konstituirajoči seji je bila sprejeta resolucija, ki ostro protestira proti zadnjemu jezikovnemu ukazu justičnega ministra dr. Hohenburgerja. Resolucija tudi pozivlja Mladočehe in češke agrarce, da naj bi se ne udeleževali več češkonomskih spravnih pogajanj. Sklenjeno je bilo tudi, da se izda spomenica na češki narod o češko-nemški spravi.

Bivši poslanec Völkkel umri.

DUNAJ 10. (Izv.) Danes ob polni dveh popoldne je umrl v Sv. Hipolitu bivši državni poslanec in župan v Sv. Hipolitu Völkkel. Kot poslanec je bil Völkkel v vednem boju s krščanskimi socijalci. Nepristani najlutejši napadi krščanskih socijalcev so tako vplivali nanj, da se je pokazala pri njem najprej melanholija in je pozneje popolnoma zblaznel. Zadnji čas se je nahajal stalno v nekem sanatoriju.

Jaroslav Vrchlicky umri.

PRAGA 10. (Izv.) Slavnostni češki pesnik Jaroslav Vrchlicky, s svojim meščanskim imenom Emil Frida, je snoči ob trideset letih na svojem posestvu v Domažlicah v starosti 59 let.

Vrchlicky je bil rojen v Lovní. Bil je profesor na češkem vseučilišču in je bil od leta 1901. dalje član gosposke zbornice. V zadnjem času je bolehal in ni bilo vključ največji skrbnosti zdravnikov pričakovati več ozdravljenja.

Vrchlicky je treba prištevati med največje duševne velikane češkega naroda, ki je zlasti zadnji desetletji takorekoč vodil češko literaturo. Kot pesnik je bil zelo plodovit in prav tako tudi kot prevajalec glavnih del svetovne literature v češčino. Vseh njegovih del je okrog sto. Češki narod je izgubil znanim enega svojih največjih mož.

PRAGA 10. (Izv.) Danes so otvorili oporoko umrlega pesnika Jaroslava Vrchlickyega. Premoženje umrlega pesnika ni bilo veliko in ga je s svojimi deli vred zapustil svojim otrokom.

Pogreb Vrchlickyega se bo vršil v soboto iz panteona deželnega muzeja.

Ogrska opozicija.

BUDIMPEŠTA 10. (Kor.) Eksekutivni odbor združenih opozicijonalnih ogrskih strank je sklenil danes popoldne sledeče: Eksekutivni odbor izjavlja soglasno, da smatra za nemogoče, da bi parlament redno deloval, dokler se primerno ne sanirajo protipravna in protizakonita dejanja, ki so bila storjena v seji državnega zbora dne 4. junija t. l. in sledeči dobi po zborničnem predsedniku, vladi in parlamentarni veščini. Končno je izjavil odbor, da je dotlej, dokler grof Tisza in dr. Lukacs ne zapustita svojih mest, izključena rešitev sedanega zamotnega položaja in da je neizogiben predpogoj za mir edino takojšnje uresničenje volilne reforme. Nadaljnji neizogibni predpogoj za mir je tudi saniranje kršitve tiskovne svobode in zborovalnega prava ter zakonita zagotovitev teh zahtev.

nem vprašanju — vprašanju drugega življenja — pride na oder.

V eni in isti osebi sta združena slaven odvetnik in grozen morilec; eden ne ve za drugega in obe ti individualiteti živita v eni in isti osebi. „Tretji eskadron“ je zabavna burka, polna humorja, ki jo je spisal Bernhard Buchbinder. Nadalje je zastopan slavni Kadelburg z burko „Črni madež“. Ta burka je morda najboljšo delo tega pisatelja burk, ki je tudi že našemu občinstvu znan. Naj le omenim dela „Dva srečna daeva“, „Kinetomograf“, „V civilni“, in „Pri belem konjčku“. Kadelburgove burke so se zelo priljubile našemu občinstvu in bo gotovo tudi „Črni madež“, ki je gotovo ena izmed najboljših njegovih del, zelo ugajal našemu občinstvu. Maksa Halbea drama „Mladost“ je tudi ena izmed najboljših del dramatične literature.

Tako bi torej bil gotov z dramskim repertoarjem določenim za letošnjo sezono. Tudi za najpomembnejšo vrsto umetnosti je skrbel letošnja intendantca: stavila je v repertoar tudi dve operi, ki sta gotovo novosti ne le za naše občinstvo, temveč sem uverjen, da bosta interesirali tudi drugorodce. Obe operi sta slovanski Smetane „Prodana nevesta“ in Zajčev „Nikola Šubić Zrinjski“ sta prekrasni muzikalni deli. — „Prodana nevesta“ je imela sijajen uspeh; v Italiji je razgrela občinstvo, da si sicer to občinstvo gotovo ni naklonjeno slovanski glasbi in slovanskim glasbenikom. Da, celo cesar-

Za žensko volilno pravico.

BUDIMPEŠTA 10. (Izv.) Deputacija društva za žensko volilno pravico se je danes oglasila pri voditeljih opozicijonalnih strank in pri vladi. Nekateri opozicijonalni poslanci so obljubili podpirati akcijo za žensko volilno pravico.

Papežev odposlanec na evharističnem kongresu.

DUNAJ 10. (Izv.) Papeževog specijelnega odposlanca k dunajskemu evharističnemu kongresu kardinala Van Rossuma je sprejel v Pontablju predsednik sprejemnega odbora evharističnega kongresa grof Jaroslav Thun. Kardinal se je nato odpeljal v dvornem vlakcu na Dunaj, kjer je bil potem sprejet pri cesarju v avdienci.

DUNAJ 10. (Izv.) Privatno se poroča, da je cesar podelil papeževemu odposlancu kardinalu Van Rossumu velik križec reda svetega Štefana.

Evharistični kongres.

DUNAJ 10. (Izv.) Svojo udeležbo pri evharističnem kongresu je priglasilo 120 državnih poslancev in 30 članov gosposke zbornice.

Sneg. — Pomanjkanje krme.

INOMOST 10. (Izv.) Po planinah je zapadel sneg, da so morali živino s planin prignati v dolino. Ker je vedno deževanje in sedaj tudi sneg uničil seno, je nastalo veliko pomanjkanje krme, da morajo kmetje prodajati živino celo v izgubo.

Zdravstveno stanje vojaštva na manevrih.

BUDIMPEŠTA 10. (Izv.) Pri vojaških vajah je zadnje dni vsled velikega napora onemoglo 186 vojakov, 70 jih je obolelo na raznih boleznih. Vse obolele vojake so odpeljali v bolnišnico v Szegedin.

Nesreča na morju.

STOCKHOLM 10. (Izv.) Danes okrog polnoči je nemški parnik „Aleksandra“ zadel ob švedski parnik „Upsala“. „Upsala“ se je potopil. 7 mornarjev je bilo poškodovanih, med njimi dva težko.

Železnica Kairo-Jeruzalem.

LONDON 10. (Izv.) Angleški listi poročajo, da se vrše nova pogajanja za zgradbo železnice med Kairo in Jeruzalemom.

Povodnji.

LINEC 10. (Kor.) — Po vsej deželi so vode narasle, vendar pa razum majhnih poškodb ni za vodne stavbe resnejše nevarnosti.

DUNAJ 10. (Izv.) Donava je zelo narasla in še vedno narašča. Pri Klosterneuburgu je stopila iz bregov.

KARLSRUHE 10. (Izv.) — Vse reke so vsled neprestanega deževja silno narasle in odnese več mostov.

MONAKOVO 10. (Izv.) Povodnji so do sedaj na Bavarskem napravile že mnogo milijonov mark škode. Ker še vedno dežuje, se je bati še vedno večje škode. Gorovje je pokrito s snegom.

Avijatiški rekord.

NEW YORK 10. (Izv.) Francozki avijatik Vadrine je dosegel nov svetovni rekord, ker je preletel daljavo 200 kilometrov v 1 uri 10 minutah in 26 sekundah.

skil Dunaj se je poklonil pred velikim eškim genijem in se dela Smetane stalno nahajajo na repertoarju dvorne opere. Naše občinstvo more — s polnim pravom smem tudi trdit — pričakovati v bodoči sezoni pravega umetniškega in glasbenega užitka. „Nikola Šubić Zrinjski“ je heroična opera, polna narodnih in patriotskih motivov. Saj je prekrasni „U boj!“ že tako popularen, kakor je postal popularen njegov sivi maestro, ki slavi letos 80-letnico. Slovensko gledališče pravi z „Zrinjskim“ osemdesetletni jubilej uvažnega glasbenika Ivana pl. Zajca.

Sedaj mi je še nekoliko spregovoriti o opereti, ki se letos povsopne na višino, na kakoršno v lantski sezoni še misliti nismo smeli. S pridobitvijo gosp. Ilučica in gospice Thalerjeve nam je danes možno vse izvajati čisto in dostojno.

Vrsta operet se letos odpre s Straussovim „Cigan-baronom“. To je opereta, ki jo ves muzikalni svet smatra za najboljšo delo tega žanra; bogata in originalna glasba stoji na višku. Kralj valička — kakor imenujejo Straussa — je dal s „Ciganom baronom“ naravnost klasično opereto, ki se redno poje na dvorni operi na Dunaju — in mislim, da je to najboljšo priporočilo. Kajti dvorna opera goji samo visoko umetnost in je s tem, da je uvrstila „Cigana-barona“ v svoj repertoar, kakor najviša instanca priznala umetniško vrednost tega dela.

(Pride še.)

DUNAJ 10. (Kor.) „Fremdemblatt“ poroča iz Mezö-Negyese: Včeraj zvečer je padel znani avstrijski vojaški avijatik Blaschke pri svojem poletu preko maneverskega ozemlja. Nadporočnika Blaschkeja niso mogli dolgo časa najti. Šele pozno ponoči so ga našli v bližini kraja, kjer je padel na zemljo. Letalec je imel več poškodb, a so vse lahke. Aparat je popolnoma razbit. Padec je zakrivilo dejstvo, da je odpovedal motor.

Avijatiške nesreče.

LONDON 10. (Izv.) V bližini Oxirda je danes zaradi eksplozije motorja padel na zemljo aeroplan, pri čemer se je ubil avijatik. Kakor poroča „Evening News“, so bledesled padca aeroplana smrtno poškodovane tri osebe, med njimi neki častnik avijatiškega oddelka.

Homatije v Turčiji.

SOLUN 10. (Izv.) Zdravstveno stanje bivšega sultana Abdul Hamida se je znatno poslabšalo.

Napad na turškega vojnega ministra.

CARIGRAD 10. (Izv.) Sedaj se v polni meri potrjuje vest, da je bil v resnici uprizorjen atentat na vojnega ministra. Nista pa bila mornariška zastavnika, ki sta streljala na vojnega ministra, temveč poročnika armade Džemal in Halil. Poslednji je sin polkovnika Mehmed Halil beja, adjutanta velikega vezirja. Oba častnika sta bila aretirana, češ, da sta streljala na ministra, ki je stal v svojem stanovanju pri oknu.

Srbska vlada proti vojni.

DUNAJ 10. (Izv.) Tukašnji listi poročajo iz Beograda, da je položaj v Srbiji silno resen. Srbska vlada je sicer odločno proti vojni s Turčijo in nikakor nima namena kaliti miru na Balkanu, toda bati se je, da bi bila Srbija po svojem razpoloženju v Bolgariji in na Grškem prisiljena, priključiti se eventualni vojni akciji obeh imenovanih držav. Vsekakor pa je Srbija vsak čas pripravljena varovati svoje koristi z orožjem v roki.

Koliko časa še bo trajala sramota?!

I.

Razburjenje po jugoslovanskih pokrajinah radi zločinov na Hrvaškem proti svobodi, pravcam naroda in proti človeški civilizaciji traja dalje z nezmanjšano silo.

To dejstvo moramo podčrtati, ker ni prišlo, česar je pričakovala Evropa, kjer je poštenja in le iskrica plemenitega čustvovanja.

Po zadnji avdienci komisarja Cuvaja pred cesarjem je imela javnost utis, da so dnevi slave — žalostne sicer — Cuvaju šteti. Graška „Tagespost“ je prišla celo s pozitivno trditvijo, da Cuvaj, čim dospe v Budimpešto, že dobi podpisani dekret — v slovo. V istem smislu je dobil tudi zaderski „Narodni list“ sporočilo iz Zagreba, da namreč čaka Cuvaja v Budimpešti cesarjevo ročno pismo. Cuvaj da je že političen mrtvec, a na njegovo mesto da pride hoino reglus, ki mu bo naloga, da sukcesivno odpravi vse komisarjeve odredbe. Cuvaj da se je držal toliko časa le s pomočjo kamarile, s katero ima zveze njegova — žena.

Ali sedaj da mu tudi ta pomoč in te zveze ne koristijo več?

Tako so se glasile vesti takoj po zadnji Cuvajevi avdienci. In odkrito priznavamo, da smo jim mi verovali! Saj smo se le čudili, da ni že popred v merodavnih krogih prodrlo spoznanje, da se s takimi zistemi in sredstvi dandane ne pacificira — kakor se glasi ta priljubljeni termin — užaljenih in ogorčenih narodov.

Danes pa se čudimo še bolj, ker vsa znamenja kažejo, da to spoznanje še ni prodrlo v merodajne kroge, ali pa je vpliv madjarskih tiranov tolik, da se to spoznanje — če tudi došlo — ne more uveljaviti. To poslednje domnevanje se nam zdí utemeljeno tembolj, ker so ravno neposredno po že omenjeni avdienci naglašali iz Pešte, da je Cuvaj neizogibno potreben, ker le on da združuje v sebi lastnosti, ki morejo Hrvatsko — pacificirati.

Pacificirati? To je usodna zmota madjarskih mocotcev, ali posledice te zmote morajo nositi na Dunaju: vsa monarhija mora nositi odij in odgovarjati civilizovanemu svetu za zločine, ki se vrše nad ubogim narodom hrvatskim.

Državniki — je to sicer hud evimilizem, ali bodi — naj bi si le zapomnili svarilne besede, ki jih je rapisala po avdienciji dunajska socialnodemokratična nekonzificirana „Arbeiter Zeitung“!

Komisarijat more uničiti par listov, ali

to ne znači nikakega dobička za vladno politiko, kajti za to se pa vtihotaplja v deželo v tem večem številu „prepovedani“ časopisi. In vsi ti prepovedani spisi in iligitimni časopisi so — kdo bi to verjel o cesarju zvestih Hrvatih? — republikanski Republikanske ideje, ki se širijo na Ogrskem, dobivajo močnega odmeva na Hrvaškem. Le naprej torej s — pacifikacij! Ali na Dunaju naj si zapomnijo, da pacifikacija pomenja revolucijoniranje Jugoslovanov! Res dobro delo vrši Čuvar na jugu za habsburško monarhijo.

Taka „pacifikacija“ se vrši na Hrvaškem že iz začetkov Khuenovih časov pa do — danes. In s kakimi sredstvi? Tudi na to vprašanje je odgovorila „Arbeiter Zeitung“, zabeležiš nepobitno in sramotno resnico. In to na adresu vseh njih, ki imajo vspricho tolike sramote in grdobe še dovolj nesramno železno čelo, da bi še hoteli nekako opravičevati madjarsko tiranijo na Hrvaškem in ki se po svojih listih in v karikaturah rogaajo — nekulturnosti Jugoslovanov! „Red“ na Hrvaškem so napravljali s tem, da so sistematično upropaščali narod gospodarski in ga — proti njegovi volji — tiščali v neumnosti. Iz viših „državnih interesov“ niso dopuščali Jugoslovanov h kulturi in napredku. Narod na Hrvaškem je usuznjen kakor nobeden drugi, a privilegij njegove reprezentacije ima le nekaj ničvrednih renegatov. Nesreča Jugoslovanov je in njihova zla usoda, da morajo še v dvajsetem stoletju živeti polazijsko življenje, ker so določeni v objekt izmozgovanja od strani hiperkulturnih Evropejcev. **Stoletja so bili Jugoslovani siljeni, da so s svojimi telesi branili zapadno kulturo pred azijsko invazijo.** In ker so pri tem — kar je naravno — sami zaostali v kulturi, postopajo žnjimi kakor da so sredi Azije, jih vladajo po azijski in jih ovirajo v naravnem napredku. In pri tem menijo, da pacificirajo Hrvaško, kakor so jo „pacificirali“ leta 1883. Motijo se strahovito. Tudi če bi imel komisarjat trajati še pet let, razmere na Hrvaškem se vendar ne spremene nasilni politiki v prilogi!

Danes hoče — vskljka končno „Arbeiter-Zeitung“ — družaben gnoj z nasiljem dobiti usodo hrvatskega naroda v svoje roke. Nikdar!

To svarilo naj bi si vzeli k srcu mogotci na Dunaju in Budimpešti — opomin, da v današnjih časih žive narodne zavesti in demokratiziranja javnega mnenja tudi pri Jugoslovanih pomenja takov način pacifikacije — le revolucijoniranje!

Tržaško vodovodno vprašanje.

Prva konferenca izvedencev.

Sinoči se je vršila naznanjena prva konferenca izvedencev v tržaškem vodovodnem vprašanju. Točno ob petih so že bili na mestu zastopnika vlade dvorni svetnik Micheluzzi in ministrstva javnih del in višji stavbeni svetnik Oberst, kot voditelj tehničnega urada namestništva, dalje zunanji, od občine poklicani veččaki: višji stavbeni svetnik dr. Karol Kinzer, ravnatelj dunajskega hidrotehničnega urada, profesor specialist v vodovodnih vprašanjih graške politehnike Teodor Schenkel in geolog iste visoke šole dr. Fran Kassmat, občinski funkcionarji, ravnatelj hidrotehničnega urada inženir Piacentini, profotizik dr. Costantini, mestni kemik prof. Timeus, člani vodne komisije dr. Reiser, inž. Doria, poročevalec Braidotti, ter dodeljeni inženirji Comel, Lorenzutti in Vio in konečno inženir Pittoni, kot zaupnik socijalistov. Od veččakov, ki se bodo udeleževali teh konferenc, je manjkal le še zaupnik Slovencev prof. Hrasky, ki še ni došel v Trst.

Malo minut po petih so bili tudi že zbrani svetovalci, ki so določeni, da imajo prisostvovati konferencam, na kar je župan takoj otvoril razpravo.

Župan je rekel, da bo izvajanja veččakov, ki ne razumejo italijanski, tolmačili por. dr. Braidotti. To tolmačenje pa je dr. Braidotti le markiral v toliko, da je v za-

četku prevedel par stavkov, ki jih je izgovoril prof. Kinzer, potem pa se je vsa razprava vršila nemški. Le profotizik dr. Costantini je govoril prvokrat italijanski, a je govor sam reasumiral nemški. Pozneje se je tudi dr. Costantini posluževal le nemškega jezika.

Razprava je bila vseskozi stvarna in mirna; le zaupniku socijalistov, inženirju Pittoniju se je parkrat izpodrsalo, da je zašel malce na stranpotice. Sploh je bila uloga, ki jo je igral ta „veščak“, precej klaverna. O kakem temeljitem poznavanju predmeta ni niti govora. Možu se je poznalo, da na polju, na katero se je podal, nikakor ni tako dobro podkovan, kakor bi to moral biti, da bi bil kos nalogi, ki mu jo je poverila njegova stranka. Na nas je vsaj napravil inženir Fran Pittoni utis, da bi si mogel on poznaje predmeta, ki ga ima on, pridobiti v kratkem tudi vsak lajik, ki bi se za stvar zanimal. Nasproti temu pa sta dr. Kinzer in dvorni svetnik Micheluzzi, ki sta sinoči in prvi vrsti dajala pojasnila na razna vprašanja, dokazala, da popolnoma obviadujeta materijo.

V naslednjem kratko poročilo o razpravi:

Župan je predstavil vladna zastopnika dvornega svetnika Micheluzzi-ja in višjega stavbenega svetnika inž. Obersta, ter zunanje veččake prof. Kinzerja, Schenkla in Kossmata.

Konferenca ima odgovoriti na troje vprašanj:

I. Ali je z ozirom na posebne tržaške razmere potrebno 200 l. vode na dan na prebivalca?

II. Kako veliko bi, z ozirom na množino padavin in geološke razmere, moralo biti umetno jezero, ki bi se moralo napraviti z ozirom na projekt Reka-Bistrica?

III. vprašanje ima 19 podvprašanj, ki se nanašajo na projekte vodovodov iz Reke-Bistricе, Timave in Furlanske nižine.

V razpravo sta posegnila večkrat tudi dr. Slavik in dr. Wilfan, ki sta stajala dr. Kinzerju razna vprašanja.

Dr. Kinzer je mnenja, da treba računati za Trst 100 litrov vode na osebo na dan. Za sedaj bo sicer zadoščalo 120 litrov vode, a z razširjanjem mesta in večjim razvojem industrije, bo tudi konsum vode večji. 200 litrov bi zadoščalo po priliki 40 let.

Enakega mnenja sta tudi dvorni svetnik Micheluzzi in prof. Schenkel, za sedaj treba računati z dnevno potrebščino 120 litrov na dan na osebo.

Na opazko svet. Pittonija, da na Dunaju porabijo le 80 litrov na dan na osebo, je pojasnil por. Braidotti, da 60 litrov vode na dan na osebo, ki jo daje Aurlisina že sedaj ne zadošča, kljub temu, da je še nekaj privatnih vodnjakov, ki bi se bili morali že davno zapreti, ker ne odgovarjajo zdravstvenim razmeram. (Konec pride).

Da si bodo mogli veččaki ustvariti primerno sodbo o napravah, ki bi bile potrebne, da se spelje v Trst vodo iz Reke-Bistricе, se poda danes, v sredo zjutraj ob 8 na lice mesta komisija, katero se vdeležijo tudi več občinskih svetovalcev, ki so člani te vodne ankete. Od slovenskih svetovalcev se udeležita te komisije svetovalec dr. Slavik in dr. Pertot. Zbirališče komisije ob 8 predpoldne pred kavarno Chiozza.

Domače vesti.

Dvornim svetnikom je imenoval cesar tit. dvornega svetnika in namestnika finančnega ravnatelja, g. dr. Napoleona Fabbro. G. dvorni svetnik dr. Fabbro je sicer pristen Italijan-Tržačan, ali nepristransko in pravičen uradnik, česar edino zahtevamo mi od državnih funkcionarjev. Zato pozdravljamo to imenovanje z zadovoljstvom.

Kongres poštnih uradnikov. V nedeljo, dne 8. t. m. se je vršil v Gorici v veliki dvorani hotela „Sudbahn“ shod poštnih in brzojavnih uradnikov. Navzočih je bilo čez 100 uradnikov, zastopnikov iz Trsta, Gradca, Celja, Celovca, Tridenta, Beljaka, Ljubljane, Dunaja, Pule, Kopra, Opatije,

Da v njej sami sebe, in narod častite. S to pesmijo krasno potrebno ljubavi ki srcu slovenskemu vsakemu pravi: Ta boj bratomorni, nevtešena strast, kedaj bo zgubila nad nami oblast? Kedaj bosta um in srce se združila, da v slogi bi domu udano služila? Kedaj bo osebnost in zlobna zavist, odnehala v boju za lastno korist? Kedaj bo zavednost slovenskih sinov otela domovje pogube — grobov? Da, bratje, vi pesem ste prišli slaviti in v njej sami sebe in narod častiti! Saj vredna je pesem v resnici vse slave, ker ona ne nudi nam samo zabave: Ko duša potrta nam mило ječi ko v tugi, obupu srce krvavi, je pesem slovenska, je miljenka naša, ki žalosti srca in duše odnaša. In trdna značajnost ter ljubav premila, do zemlje domače, ki nas odgajala — odkod nam izvira — to vsakdor pač ve: Od pesmi prenežne, ki sega v srcé! In ona je tista, ki v radosti, tugi, pospremlja človeka od rojstva do groba. Zatorej — čuj pesmica: „Tvoja zvestoba izvablja nam klice iz srčnih globin: Ti miljenka naša, tvoj živi spomin!“

Pontafella in iz Mödlinga. Mesto je zastopal župan Bombig, pozdravil je zborovalce tudi zastopnik vlade g. namestništveni svetnik Rebek, pošto ravnateljstvo v Trstu je zastopal g. Marignoni. Predsednikom shoda je bil izvoljen g. Hrovatin, podpredsednikom g. Siele iz Celovca, kot protokolista sta fungirala gg. Bizjak in Radizza. G. Semrov iz Ljubljane je nato v daljšem govoru razložil, da je potrebna organizacija vseh poštnih uslužbenecv s centralo na Dunaju. Predložil je dnevni red: „Poštni uradniki, zbrani dne 8. septembra 1912 na kongresu, nalagajo centralno društvo poštnih uradnikov na Dunaju, traji uredi vse potrebno, da se združijo vsi, poštni in brzojavni uradniki v jedno zvezo.“ Resolucija je bila soglasno sprejeta. G. Hrovatin iz Gorice je dokazoval potrebo službene pragmatike in je predlagal sledeči dnevni red: Poštni uradniki pričakujejo, da reši gosposka zbornica čimpreje projektirani zakon o službeni pragmatiki v istem obsegu, kakor ga je sprejela poslanska zbornica 19. junija t. l. Ako bi pa gosposka zbornica nasprotovala temu zakonu, prepustajo njej odgovornost za vse nadaljnje posledice.“

G. Fibich z Dunaja je pozdravil zborovalce v imenu dunajske centralne. Z jedrnatimi besedami je očrtal slab materialen in moralen položaj uradnikov in priznaval potrebo združenja vseh uradnikov. Nasproten da je predlogu, da bi se ti združili s poštnimi oficijanti in s poštnimi upravitelji (Postmeister). Nadalje je dokazoval, da gosposka zbornica ni nasprotna prej imenovanemu zakonu, vsaj ne v glavnih točkah. V pogovoru z referentom, grofom Pace se je govornik prepričal, da gosposka zbornica sprejme predloženi zakon razun dveh točk, in sicer one, ki se tiče pravice združevanja in pa točke o znižanju službenega roka od 7 na 6 let v IX. razredu skupine C. Drugače bo zakon sprejet v celoti že drugo polovico prihodnjega meseca. Grof Pace da je tudi obljubil, da bo uplival na vladu, da se sprejme ekonomičen del zakona z retroaktivno močjo 1. julija t. l. Oni § 32., ki se tiče pravice združevanja, ne bo strašil uradnikov, da bi ti postali nezvesti svoji močni in zdravi organizaciji. Ni ga grozilnega paragrafa, ki bi uničil kompaktno maso ljudi, ki se borijo za svoje pravice.

G. Bobič iz Opatije je zahteval, naj se potrdi dunajska centrala, da se dovoli za Opatijo najvišja aktivitetna doklada in 25 odstotkov draginjske doklade. Zastopnik iz Pontafella je zahteval za poštno uradnike in njih družine iste olajšave, kakor za c. kr. armado. Nato so bili prečitani brzojavni pozdravi iz Rima, Švice, Karlovih varov itd. G. namestništveni svetnik Rebek je obljubil uradnikom svojo pomoč, ravno tako gosp. župan Bombig in g. Marignoni.

Slovenec IV. mestnega volilnega okraja! Prejeli smo: Od Barkovcl do Rojana, potem preko Škorcklje v mesto, od tu v Rocol, Sv. Mar. Magdaleno, Lonjer, dalje preko Bazovice do Opčin in Proseka tvorijo podružnice družbe sv. BM pravi obroč obrambene organizacije. Rojaki IV. mestnega volilnega okraja, ali nj že skrajni čas, da se tudi ta okraj uvrti v to narodno kolo? Mari bomo ravno mi — ko nas je vendar toliko — držali roke križem in le gledali, kako delajo — drugi?!

Ne, tega ne smemo več! In ravno sedaj, ob otvoritvi novega krasnega slosloja CM šole pri Sv. Jakobu, je pravi čas, da popravimo zamudo. Predlagam torej, da ustanovimo podružnico tudi za naš okraj. Kdo se strinja s tem mojim predlogom, naj se dobrotno zglesi v moji trgovini med 7. in 8. uro zvečer. Čim bo vpisanih, oziroma priglašenih dovoljno število, pa skliče mo takoj ustanovni občni zbor, izvolimo odbor in določimo sedež podružnici.

Josip Gregorič, trgovec z Jestiunami, ul. Olmo 3.

Ohranimo svojo deco svojemu narodu! Pri Sv. Mar. Magd. Zgornji je novo poslopje otroškega vrtca družbe sv. Cirila in Metode dovršeno. Lično poslopje s svojim vrtno in lepim razgledom: Toliko stavbena, kolikor šolska komisija sta se prav pohvalno izrazili o vsej stavbi.

A vam ki ste njo mi ljubili vsikdar, veljaj preiskreno navdušen Nazdar!!! St. Ferluga.

Pevsko društvo „Hajdrih“ je ob svoji petindvajsetletnici prejelo sledeče brzojavne pozdrave:

Zagreb. — Vaša slava i naša je slava! Za to čestitajući Vam 25godišnjicu, želimo, da Vam se pjesma i nadalje razljega domovinom krasnom na čast i slavu slovenskoga naroda, da bude štiti proti navala tudjinačkih i mila vjera u prvcat slovenskog naroda.

Savez pjevačkih društava hrvatskih. Zagreb. — V duhu slavimo z Vami 25letnico Vašo kot slavo slov. pesmi, ki je glavna pomočnica v narodni borbi, ker prodira tam, kamor ne segajo besede. Tam pesem naj krči dela pot boljši bodočnosti našega naroda in v tem Vam z vneto ključem prisrčni Na zdar! „Kolo“.

Ljutomer. — Iskrene čestitke, želeč nadaljnjih najlepših uspehov na glasbenem polju v slavo božjo in naroda. Slava Hajdrihovemu spominu! Slovensko pevsko društvo v Ljutomeru.

S tem novim zavetiščem naših otrok je izpopolnjena praznina, na katero smo gledali z morečo skrbjo bodočnosti nasproti. Kakor da bi viselo prokletstvo nad tem našim življenjem v Sv. Mar. Magd. Zgornji, je natihoma, a stalno deloval strupeni vpliv tujinstva na nežnih srclih naše mladine tako, da je popolnoma odtujena svojemu narodu, z zaničevanjem odvračala svoj materini jezik. Kje drugje je oče, kje mati, da bi bila tako zaslepljena in neznačajna, da bi svoje otroke vzgajala v tujem jeziku ter jim v nežnih srclih skrunila ljubezen in spoštovanje do lastnega materinega jezika? Takov zločin na lastni krvi je možen le še med našimi zavedenimi rojaki v onem predelu naše okolice.

Rojaki, Magdalenčani! Ali naj res dopustimo, da nam tu propade slovenski rod? Ne! To se ne sme zgoditi! Pri Sv. Mar. Magd. Zgornji mora priti novo življenje narodnega prepoda: prenehati mora potujčevanje naše nežne dece, da izgine sramota renegatstva in janičarstva.

Magdalenčani! Proč s poniževanjem in zatajevanjem svojega slovenskega jezika! Bodimo možje, jekleni značaji, zvesti sinovi svojega rodu! In k temu ravno naj pripomore naš slovenski otroški vrtec, kjer se bodo naši otroci učili v svojem jeziku in se jim bo vcepiljo v nežna srca spoštovanje in ljubezen do materinega jezika. V tem novem zavetišču bodo zavarovani proti vsem slabim vplivom ulice. Bodite uverjeni slovenski stariši, da Vas bodo otroci blagoslavljali za to ter hvaležno ohranjali Vaš spomin. Ta teden se vrši vpisovanje otrok v novi otroški vrtec. Sedaj ni nobenega izgovora več. Slovenske matere in očetje! Magdalenska Ciril-Metodova podružnica je pripravila za naše nedolžne otroke malo ognjišče prosvete. Pridite vsi in vpišite svoje otroke v slovenski otroški vrtec! Rodoljub.

Vpisovanje v šestrazredno dešho in dekiško ljudsko šolo družbe sv. Cirila in Metode se vrši za vs poredbnice na Acquedotto (I. do IV. razred) dne 12., 13. in 14. septembra t. l. od 8. do 11. ure dopoldne.

Učence, ki vstopijo v I. razred, naj privedejo starši ali njih namestniki ob gori označenem času v pisarno šolskega vodstva ul. Acquedotto 20, III. nadstr. Za vsakega otroka je treba prinesli te-le papirje: 1. rojstni list ali izpisek iz rojstne matice (se dobi za v Trstu rojene na anagrafičnem uradu); 2. zdravniško izpričevalo o zdravju oči; 3. zdravniško izpričevalo o cepljenju kozic. Brez teh dokumentov je vpis nemogoče. Učenci, ki želijo vstopiti v II., III. ali IV. razred, imajo pokazati zadnje šolsko naznanilo one šole, katero so obiskovali v minolem šolskem letu. Dosedanji učenci te šole morajo med vpisovanjem prinesiti zadnje šolsko naznanilo, drugače se ne bodo jemali v poštev.

Zaradi pomanjkanja prostorov bodo najprej sprejeti le oni učenci iz mesta, ki imajo v to šolo bližje, nego v kateri okolniški šoli (Rojan, Vrdeja); učenci iz okolice utegnejo priti pa le tedaj v poštev, če bo v posameznih razredih kaj prostora na razpolago.

Vpisovanje v razrede pri Sv. Jakobu se bo vršilo pozneje, ko bo novo poslopje končano, po priliki koncem septembra.

Ker je magistrat odredil, da izdajajo letos spričevala o zdravju oči posameznih mestnih šolskih zdravnikov in dotičnih mestnih šolah od 9. do 15. t. m. naznanjamo slovenskim staršem, da bodo tudi njihovi otroci, ki bodo vpisani v Ciril-Metodove šole, dobili to izpričevalo od družbenega šolskega zdravnika v šoli, ako si ga niso že drugod oskrbeli.

Ob tej priliki pa zopet opozarjamo na to, da zaradi pomanjkanja prostorov ne bo mogoče sprejemati otrok, ki spadajo v šolski okoliš slovenskih mestnih šol v okolici t. j. v Rojanu in na Vrdeji.

Vsi odbori CM podružnic iz Trsta in okolice se v ljudno vabijo na sestanek, ki se vrši jutri v četrtek, dne 12. t. m. ob 7 zvečer v zgornjih prostorih restavracije „Balkan“ (Narodni Dom). Na dnevnem redu je razgovor o veselici, ki jo prirede vse podružnice dne 22. t. m. o priliki velike CM skupščine. Vsa odbora naj pošlje vsaj po enega odbornika, če jih ne more več.

Moška CM podružnica.

IV. narodno-radikalni shod. Še enkrat opozarjamo vse tovariše, da se vrši abiturijentski sestanek nar.-radikalnega in socijalističnega dijaštva v dneih 15. in 16. septembra v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“ s sledečim sporedom: 1. Narodno-radikalni program. 2. Sokolstvo in njegovi radikalizem. 3. Vprašanje naraščajočih t. j. t. rška zveza. 5. Slovenstvo in Jugoslovenstvo. 6. Organizacija. 7. Naše delo v akademskih društvi. — Otvoritev sestanka je 10. septembra ob pol devetih.

Dne 14. t. m. ob 8 zvečer se pa bo vršil v Prešernovi sobi gostilne pri „Novem svetu“ občni zbor „Prosvete“.

Dne 15. t. m. ob 11 dopoldne v Jakopičevem paviljonu je otvoritev I. obrambne razstave. Tudi ta prireditev je tolike važnosti za nadaljnje delo na narodno obrambnem polju, da se mora prepričati vsak tovariš na lastne oči o današnjem položaju slovenske stvari.

PODLISTEK

POZDRAV,

ki ga je govorila ob sprejemu gostov na slavnosti petindvajsetletnice pev. društva „Hajdriha“ g. ca Goriupova na Proseku

Rojaki!

Let dvajset in pet je končalo odkar se krdelece je zbralo v Proseku, da pesem bi pelo, ž njo narodu srce ogrelo. Tej pesmi smo zvesto služili, njo v sreči, nesreči — ljubili. V tej pesmi, ki čute nam bližji ki duše nam v tugi tolažji, v tej pesmi, ki naša je dika, nam srce iskreno vzkljka: „Pozdravljena pevka mi društva, pozdravljeni značilni mi dragi, pozdravljeni vsi, ki se zbrali ste danes z okolice mile in z daljnih in bližnjih okrajev!“ Na Prosek ste prišli, da pesem slavite

Dne 15. t. m. se vrši dalje cvetlični dan, zvečer je pa kot zaključitev vseh prireditvev v veliki dvorani „Nar. doma“.

Dne 15. in 16. septembra se pa vrši shod naprednih abiturijentov, ki omogoči jasno sliko o najmlajšem, naprednem naraščanju. Za brezplačno stanovanje in ceno kosilo je preskrbljeno.

Tovariši! Starešine! Prihitite polnoštevno v Ljubljano in z obilno udeležbo manifestirajte za ideje narodno-radikalne struje! Iz naroda za narod!

Eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva. Porota za 1. 1913! Rok za vložitve reklamacij proti izpostavljenim listam porotnikov za 1. 1913 poteče jutri, dne 12. t. m.

Vsak, ki ima potrebne lastnosti, da lahko postane porotnik, (starost 30 let, pismenost in plačanje davka najmanj 40 K na leto) naj se gre prepričati na magistrat (drugo nadstropje), če je vpisan, in če ni, naj se nemudoma priklasi v pisarni odvetnika dr. Slavika.

VI. vsesokolski zlet — v Trstu. V soboto, dne 14., nedeljo, dne 15. in v ponedeljek, dne 16. t. m. bodo v gledališki dvorani kinematografske predstave s sporedom: slavnosti in prireditve povodom letošnjega vsesokolskega zleta v Pragi. Tehnično stran oskrbi podjetje, ki ima izključno pravico za prirejanje kinematografskih predstav VI. vsesokolskega zleta v Pragi v naših primorskih pokrajinah. Spored je: 25. maja: slavnostno otvoritvena soareja v dvorani občinskega doma. 26. maja: javne vaje moškega naraščaja iz Prage in okolice. 2. junija: javne vaje ženskega naraščaja iz Prage. 9. junija: igre šolskega pomladka. 16. junija: vaja srednječeške župe. 22. junija: soareja Sokolov. 23. junija: Vaja Sokola iz Prage in okolice. 27. in 28. junija: Prihajanje in sprejemanje gostov. 29. junija: Sestanek na slavnostnem prostoru na Letni. Obisk Tyrševega in Fügnerjevega groba. Na večer: slavnostna predstava v „Narodnem gledališču“. Zabave. 30. junija zjutraj: Sokolski sprevod. Klanjanje mestu Praga. Sprejemanje predstaviteljev od strani mestnih zastopnikov. Popoldne: javne vaje na Letni. Na večer: slavnostna predstava, ki jo je priredilo mesto Praga. Ljudska zabava. Sprejemanje predstaviteljev od strani gospej in Slov. kluba na otoku Zofin. 1. julija zjutraj: Slavnostno odkritje spomenika Palackemu na trgu Palackega. Javne vaje na Letni. Poslovilna zabava na Zofinu. Poklonstvo mesta Prage in mestnih svetovalcev predstaviteljem. 2. julija: Nastop ruskega naraščaja. Ogledovanje mesta. Izleta.

Uverjeni smo, da bo stotinam čistilcev sokolske ideje ustrezno s temi predstavami, posebno pa vsem onim, ki niso bili v Pragi.

Službo vrtnarice-učiteljice razpisuje Šentjakobska CM podružnica za otroški vrtec pri Sv. Jakobu v Trstu. Tozadevne prošnje, opremljene s spričevalom usposobljenosti in potrdilom dosedanjega službovanja, oziroma navedenim spričevalom, naj se vpošljejo do 17. t. m. na naslov g. Josipa Šorna, predsednika šentjakobske CM podružnice v Trstu, Kjarbola Zg. št. 16 II.

Konjske dirke na dirkališču „Montebello“ nadaljujejo danes. Današnji program ima bogat vsopred in je pričakovati živahnih borb za prve nagrade. Nagrada Rimini bi po računanju pripadla italijanskemu žrebcu „Geant Kuser“. Nagrada „Parigi“ K 3500 pripade najbrže hlevu Branchini, ako ne bo „Rosebell“ ali „Milly Fleet“ ne prekrizal računa. Nagrada „Pola“ je za amaterje, ki so člani dirkaškega kluba. „Minni H“ je sicer daleč odzad, a bi utegnila presenetiti s zmago. Dirke se prično ob 2 pop. Prihodnje dirke bodo v nedeljo 15. t. m.

V otroški vrtec na Vrdelci se prične vpisovanje otrok dne 14. in 15. tega meseca od 9 do 12 dopoldne v prostorih otroškega vrta. S seboj je treba prinesiti krstni list, spričevalo o cepljenju kozic in izkaz, da so otroci zdravih oči.

Vsi oni, ki so prejeli poziv, da naznanijo za porotniško službo sposobne može, naj to še tekom dneva izvrše in sponoče brez odloga odvetniku dr. Slaviku (Narodni dom).

Čebelarstva razstava ki jo priredi spodnještajersko čebelarstvo društvo ob priliki svoje desetletnice od dne 15. do 19. t. m. na vrtu g. veleposestnika Avg. Sušnika na Lavi pri Celju, se bo vršila po nastopnem sporedu:

V nedeljo, dne 15. t. m.: Ob 9 dop. slovesna otvoritev razstave. Potem skupno ogledovanje razstave. Ob 12:30 opoldne skupen obed čebelarjev v Narodnem domu. Ob 3 pop. istotam v mali dvorani občni zbor „Čebelarstva društva za Spodnje Štajersko“. — Ob 8 zvečer velika vesetca v veliki dvorani Nar. doma.

V ponedeljek in torek, dne 16 in 17. t. m.: Poučna predavanja na razstavnem prostoru. — Ogledovanje vzornih čebelnjakov v okolici.

V sredo, dne 18. t. m.: Poset kmetijske šole v Št. Jurju ob južni železnici. — Odhod z vlakom ob 4 pop.

V četrtek, dne 19. t. m.: Zaključitev razstave ob 3 pop. Razelitev priznanih odlikovanj in daril. — Razpečevanje še ne razprodanih razstavljenih predmetov.

V nedeljo, dne 15. t. m. večerna ve-

selica: 1. Veseloigra v štirih dejanjih: „Čebelarjev god“. 2. Glasovir solo. 3. Petje Slovenskega delavskega podpornega društva. 4. Ples.

Tržaška mala kronika.

Trst, 10. septembra 1912.

O napadu na poštnega uradnika Henrika Rossija nam poročajo še sledeče: Rossi je šel ob štirih popoldne k „Lovcu“ k svoji rodbini, ki se nahaja še na letovišču. Ko je šel po neki manj obljudeni poti, ga je nenadoma napadel neki neznanec z nožem v roki in zakričal nad njim: „Daj mi denar, ali pa te zakoljem!“ Lopov je vzel prestrašenemu Rossiju iz žepa denarnico in mu je hotel iztrgati tudi zlato urno verižico, toda Rossi se je toliko ojunčil, da je skočil korak nazaj in udaril lopova z dežnikom po obrazu. Ta pa je zavihtel nož in ga hotel Rossiju zasadi v trebuh. Rossi se je po sreči umaknil toliko, da ga je nož zadela le nalahno in mu je prizadejal le lahko poškodbo. Medtem pa je prišel mimo neki motociklist, vsled česar je lopov vrgel denarnico na tla in pobegnil.

Policijski komisariat na Vrdelci je aretiral snoči tri sumljive osebe, ki pa so jih pozneje izpustili, ker so mogle dokazati svoj alibi.

Predrzen roparski napad. Danes zjutraj proti dveh so sedeli v neki kavarni na Barriero gošec na harmoniko, 31letni Josip Ladič, Tržačan, stanujoč v ul. Molin a vento št. 21, Raimondo Camuffo in Ana Lavrinček, stanujoča v ul. Molin a vapore št. 11. Zapitek je plačala Lavrinčkova. Ob tej priliki sta videla njena tovariša, da je imela v denarnici nekaj bankovcev.

Camuffo je naročil izvoščka, posadil vanj Lavrinčkovo in povedal izvoščku neki naslov. Voz se je odpeljal. Za vozom pa sta se spustila v tek Ladič in še neki neznanec. Ladič je v teku skočil na stopalo pri kočiji, posegel z roko skozi okno in iztrgal Lavrinčkovi denarnico, ki jo je imela v rokah in v kateri se je nahajalo okrog 100 K.

Lavrinčkova je opetovano zavpila na pomoč in „držite tatu“. Krik sta slišala dva stražnika, ki sta bila v bližini. Stekla sta za lopovom in se jima je tudi posrečilo, dobiti ga v svoje roke, dočim pa je njegov tovariš izginil.

Ladič je malo prej, predno sta ga prišla stražnika, vrgel denarnico daleč proč od sebe. Denarnico je pobral stražnik, a manjkalo je v denarnici 30 K, pri Ladiču pa so jih dobili le 8.

Ko so ga vodili na policijo, je rekel Ladič, da je hotel napraviti le šalo. Pozneje se je pred službujočim policijskim uradnikom ponašal tako arogantno, da mu je prisodil za to dva dni zapora. Potem ga popeljejo k deželnemu sodišču.

Nad sto kazni že ima 64letni Luigi Jacuzzi, iz Listize pri furlanskem Vidmu, in je bil tudi že zdavnaj izgnan iz Avstrije na podlagi razzodbe tržaškega deželnega sodišča. Jacuzzi pa je prišel zopet iz blažene Italije nazaj v Trst in je stanoval v ulici Pozzacheri št. 4 pod napačnim imenom Luigi Lipat. Včeraj pa so ga spoznali in aretirali. Našli so pri njem tihl sveder, najboljše orodje za ulome železnih blagajn.

Nesreča v Lloydovem arsenalu. Delavec v Lloydovem arsenalu, Anton Škovič, je delal danes ponoči v arsenalu. Okoli 10 nekako je hotela nesreča, da je padel in se mu je dleto zabadlo skozi oko v možgane. Prepeljali so ga z avtomobilom v bolnišnico, kjer pa je takoj umrl.

Nasilen izgnanec. Karel Godnik, 30-leten sobni slikar, rodom iz Sežane, je znan kot velik pridanič in je bil že pred dolgimi leti izgnan iz Trsta. Včeraj popoldne ob 5 ga je srečal stražnik Kette in ga povabil s seboj na policijo, ker ga tudi zasledujejo zaradi tatvine. Godnik mu jih je v odgovor na to prijazno povabilo pritisnil par krepkih

Sukna, lodne in modno blago za gospode in dame, priporoč. KAREL KOČIAN, tovarna sukna, v Humpolcu (Deško), Uzorci franco.

Elegantna in trpežna je pristna peta iz gumija

PALMA. Dobiva se v vseh v to stroko spadajočih trgovinah. Image of a man holding a shoe.

NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA V TRSTU. NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE. VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN OBREŠTUJE S POLNIMI 4 1/2 - 4 3/4 - 5%. PRODAJA BREŠKE NA MALE Mesečne obroke. — IZKAZE POŠILJA NA ZAHTEVO. POSOJA A MENJŠJE IN VREDNOTE. — POSREDUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST.

Nova slovenska trgovina. izgotovljenih oblek domačega in inozemskega blaga za moške obleke. MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19. Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, majle, sp. hlače itd. Specijaliteta hlače za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Največja zaloga stekla in porcelana. Popolnoma konkurenčne cene. za domačo rabo in gostilne. JAKOB HIRSCH. TRST - ULICA CAVANA 15, (nasproti škofjski palači). TELEFON ŠTEV. 13-50. Image of a glass and a mug.

Dr. Fran Korsano. Specijalist za sifilitične in kožne bolezni. — IMA SVOJ — AMBULATORIJ v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9 nad (Jadransko banko). Sprejema od 12. do 1. in od 5 1/2 do 6 1/2 pop.

Slovinci, se hočete obleči po cen? Obiščite dobro znano trgovino. Alla città di Trieste. Via Giosuè Carducci št. 40. Kjer boste našli velik izbor oblek, površnikov, paletoti, jopiči s kožhastim ovratnikom, hlače, srajce, malij itd. za moške, dečke in otroke. Specialiteta v plaščih loden za moške in otroke od 3 let dalje. Zaloga inozemskega in domačega blaga. Sprejema se naročila za obleke po meri.

Alla città di Trieste. POZOR! odprla se je nova čevljarska delavnica. Izdelujejo se vsake vrste čevlji; poprave se izvršujejo hitro. Cene zmerne. Izdelujejo se tudi gornji deli za čevljarje na ducat in po meri. — Udano se priporoča. Mihael Hučič. Trst, Salita del Promontorio 3.

UNIFORME za enoletne prostovoljce izdeluje elegantno in solidno takoj po meri in ceno. Jakob Rupp polkovni krojač. Trst, via Giosue Carducci 3 (občinski paviljon). TVRDKA. Francesco Bednar. TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST je preložila svojo trgovino šivalnih strojev bicikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4 v ulico Campanile št. 19.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST. žgalnica kave. TELEFON 1743. Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij. Paolo Gastwirth. TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Penice). Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

Velikanske zaloge manifakturnega blaga. M. AITE. Velikanske zaloge manifakturnega blaga. ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazaro. Naznanja svojim cenj. odjemalcem in slav. občinstvu, da prodaja zaradi prenapolnjenja blaga po zelo znižanih cenah man fakturno blago vsake vrste za pomladansko in poletno sezono in sicer: velika izbira volnenega blaga za ženske in moške obleke. Zafir, voile, perkal in batist vse v najmodernejših barvah, kakor tudi ogromne zaloge vsakovrstnega perila na meter platenega in bombaževga blaga. Triž, žima in volna za žimnice, (matrace), posteljna pogrinjala in vsakovrstna zagrinjala bele in barvane. Velikanska izbira narejenega perila za ženske in moške in sicer: srajce, pletenice, ovratnike, ovratnice itd., vse po najzmernejših cenah. Razne solle, okraski in drobnine za šivilje in tudi krojače. Vse blago iz najprvih tovarni. Cene nižje od vsake konkurence!

* pestjo in mu nazadnje še hotel odvzeti revolver. Tako se robkajče sta prišla do trga delle Scuole israelitiche, kjer sta oba padla na tla. Ko je stražnik vstajal, mu je zdrknila sablja nekoliko iz nožnic. Godnik je hitro pograbil za sabljo in jo zlomil na dva kosa. Stražnik je imel dovolj opraviti, da se je obrnil Godnika, ki ga je napadal s koncem sablje, ki mu je ostal v roki. Šele ko mu je prišel na pomoč še drug stražnik, sta oba skupaj kornaj ukrotila nasilneža.

Ko sta vodila stražnika nato Godnika na policijo, se jima je iztrgal iz rok, pobegnil ter se vrgel kratkoma v — kanal. Potegnili so ga iz kanala in ga odpeljali na policijo. Ko so ga pa potem čez rdeči most peljali v ul. Tigor, je zopet skočil v kanal. Rešili so ga zopet, a ker se je le nekoliko preveč napil morske vode, so ga morali odpeljati namesto v ul. Tigor v bolnišnico.

Pila, nič plačala, pa še razsajala sta snoči v goslini Terezije Demottove v ul. Sanità št. 14 37letni kolar Ettore Moraldi iz Longlana v Italiji, stanujoč na Campo S. Giacomo št. 12.

Izpila sta po nekaj vrčkov pive, potem pa nista hotela plačati. Ko je natakarica zahtevala plačilo, jo je Moraldi udaril po obrazu, da se ji je poredila kri. Ker je nato hotela posredovati gostilničarka, je Moraldi tudi njo parkrat udaril s pestjo in jo potem zagrabil za vrat, da jo je skoraj zadavil. Poklicali so stražnika, ki je hotel aretirati Moraldija. Tu pa se je postavil zanj njegov tovariš Fitzmayer in ga hotel iztrgati stražniku iz rok. Ker se mu pa to ni posrečilo, je začel biti po stražniku. Končno so oba odpeljali v zapor.

Ribe je kradel. Pio Gubertini, 25letni mornar iz Izole, je bil aretiran, ker je trgovcu z ribami, Ivanu Leruzziju, ki ima svoje skladišče v ul. Valdirivo št. 22, ukradel štiri pletenice rib. Leruzzi je povedal, da mu je tudi prošil teden nekdo ukradel dve pletenici in da sumi, da je bil tudi tedaj Gubertini tat.

Koledar in vreme. — Danes: Sv. Sv. Prot in H. — Jutri Sv. Gvidon.

Temperatura ob 2 popoldne 12° Cels.
Vreme včeraj: deževno, veter.

— Vremenska napoved za Primorsko: deževno.

Izpred sodišča.

Sodba tržaške porotne sodnije — razveljavljena.

Kakor znano, je bil 18. junija t. l. pred tržaško poroto obsojen trgovec v Opatiji Martin Tuppi, zaradi zločina uboja na 4°/₂ letno ječo, ker je s samokresom ubil svojega bivšega kompanjona Slavka Ninkoviča.

Proti tej sodbi je novoimenovani branitelj dr. J. Mandić vložil ničnostno pritožbo, opirajoč jo na dejstvo, da je porotno sodišče zavrnilo predlog takratnega branitelja, da se zaslišita dva zdravnika o duševnem stanju obtoženca.

Včeraj se je vršila razprava na Dunaju. Obtožbo je zastopal dvorni svetnik Okretič, dočim je obtoženca zastopal dr. Mandić osebno. Po triurni razpravi je najvišje sodišče proglasilo razsodbo, s katero se ugaja ničnostni pritožbi braniteljevi, razveljavila razsodbo porotnega sodišča v Trstu in vračajo spisi tržaškemu sodišču, da zasliši dva izvedenca zdravnika in določi potem novo razpravo pred tržaško poroto.

Nova razprava bo v oktoberskem zasedanju.

Društvene vesti.

Občni zbor akad. društva Balkan se radi boleznit enega odbornikov ne bo vršil danes, temveč šele v soboto 21. t. m. v „Nar. domu“ v Barkovljah. Odbor.

Odelek trgovskih pomočnikov sklicuje nocoj, v sredo, 11. t. m. v prostorih Trgov. izobr. društva, ul. Sv. Frančiška št. 2. I. sestanek, na katerega so vabljeni vsi trgovski pomočniki.

Kmetijska družba za Trst in okolico naznanja gg. odbornikom, da ima jutri v četrtek 12. t. m. ob 4 pop. v svojih prostorih odborovo sejo.

Odbornice CM podružnice v Trstu, kakor tudi druge cenj. dame in gospodje, ki se zanimajo za „cvetlični dan“ v Trstu“, so naprošeni, da pridejo k posvetovanju danes ob 7 zvečer v sokolsko dvorano v „Narodnem domu“ v Trstu.

Šentjakaška CM podružnica vabi gg. odbornike in namestnike k izredni seji v četrtek ob 9 v prostorih na stari policiji.

Sportni klub „Helios“ priredi 22. t. m. prvo narodno pešdirko, in sicer tekanje na 1 angl. miljo (1609 m) in korakanje 3 km z lepimi nagradami. Ker je to prvič, da Slovenci prireajo tako tekmo, je umevno, da bodo tekmovali diletanti. Vabimo vseh, ki imajo veselje do tega sporta, da se vpišejo. Istotako se nadejamo, da se priglasijo člani tukajšnjih in zunanjih sportnih društev. Vpisnina 2 K. Vpisuje do 19. t. m. g. L. Čehovin, brivec, ul. Sv. Marka št. 4. Natančnejša pojasnila daja odbor (Sv. M. M. Zg. 573).

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Redovne vaje za telovadce in netelovadce se vrše redno vsako sredo od 8 do pol 9.

Pravico nastopanja v kroju imajo le oni bratje, ki so dobro izvežebani v redovnih vajah.

Za vaditeljski zbor: Ambrožič, nač.

Nar. del. organizacija.

Pozivljamo člane, naj vpišejo svoje otroke le v slovenske šole in vrtnice. Delavci! Agitirajmo v tem zmislu med svojimi prijatelji in znanci po delavnicah in pri družinah.

— Za I. mladinsko skupino N. D. O. (okrajš: Novo mesto, Belvedere, Greta, Rojan in Škorklja) se vpisujejo mladeniči od 14. do 18. leta v društvenem uradu, ulica Sv. Frančiška št. 2 ob uradnih urah. Članarina znaša 20 vinarjev mesečno. NDO bo šla tem članom na roko pri zbiranju rokodelstva, branila jih bo proti delodajalcem, nudila potrebno izobrazbo o obrtnem zakonu itd.

— V soboto ob 8 zvečer se bo vršil v društvenih prostorih ul. Sv. Frančiška št. 2 sestanek tesarske skupine.

— V nedeljo popoldne pričnejo običajne nedeljske zabave.

— V nedeljo, 29. t. m. se bo vršila veselica skupine Lloydovega arzenala na vrtu „Konsumnega društva“ (pri „Tirocu“) v korist podporne zakladu.

Vesti iz Goriške.

Razprava proti kmetu Ipavcu, ki je hotel baje napasti avtomobil nadvojvode, se vrši danes 11. t. m. O izidu razprave bomo poročali.

Izpuščeni in policiji prepuščeni „špijoni“. Ferdinanda Ciuferle, katerega so aretirali radi vohunstva v Tolminu, je sodnija izročila goriški policiji, ki ga najbrže izžene. Ravnotako je izročila sodnija policiji beneškega Slovence Jušiča, čeravno sta državno pravdnništvo in vojaška oblast ustavila vse nadaljne korake proti omenjanemu, a oproščenemu „špijonu“.

Trgovina obuval išče 15—17 let sta rega dečka večšega slovenskega, italijanskega in nekoliko nemškega jezika, kot trgovskega vajenca. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1916

Mleko razpošilja na dom po zmernih cenah mlekarna „New York“, ulica Donato Bramante 4. 1915

Ženske lasi izčešljane in rezane kupujem po dobri ceni. A. Šebek, vlasuljar, Trst, via Carducci 9. 1866

C. kr. uslužbenec, 31 let star, lepe pohranjenih, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično 23—28 let staro, ki ima nekaj prihranjenega nekaj denarja. Ponudbe pod „1921“ na Inseratni oddelek Edinosti. 1921

Snažna, zračna, meblovana sobica se odda v najem v novi hiši. Ulica Dante Alighieri 4, IV. Presetnik. 1918

Pekovski pomočnik išče službo v mestu ali okolici. Spreten je za vsako v pekovsko stroko spadajoče delo. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1920

Penzionirani orožnik išče stalne in primerne službe kot skladiščnik, sluga v banki ali v kaki odvetniški ali drugi pisarni. Ponudbe naj se pošiljajo pod „Orožnik 30“ na inseratni oddelek Edinosti. 1921

Traži se odma praktikant sa plačom za odvetniško pisarno, koji poznaje slovenski, talijanski i njemački. Obratiti se: Via Nuova br. 7. 1878

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Chiozza št. 6, I. nadstropje. Ivan Klun. 431

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca. Trst, ul. Olmo št. 12. 1765

Za dame se izgotavljajo vsakovrstna dela las. A. ROJČ, brivec in vlasuljar, Trst, Acquedotto 20. 1751

Sprejmejo se dijaki na stanovanje. - Helena Modic, Vogelnova ulica 2 — Gorica 1880

Vino irborno, vipavsko, belo, se dobi v veliki množini pri Ludviku Čebzon, posetniku v Rihenbergu. Cene po dogovoru. 1764

Zasebni uradnik 29 let, lep, dober, ima 3000 K gotovine, dobro službo s pravico do penzije, se želi seznaniti z gospodično, ki zna dobro kuhati in ki govori vsaj 2 jezika ter ima nekaj dote v svrhu poroka. Ponudbe pod „Jesen 12“ Trst, poštoležeče glavna pošta. 1893

Zaloga obuvala

in lastna delalnica

PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Giosue Carducci 27.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. - Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

Gospodična katera je absolvirala trgovski tečaj zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službo kot komptuaristinja ali blagajničarka. Naslov pove Ina. odd. Ed. 1897

Urar Raimondo Bisiach

Trst, ulica Caprin 9, vogal ulice Guardia.

Velika izbira žepnih ur iz srebra in kovine. Regulatorji in budilke. Poprave po nizkih cenah. Vsako uro jamčim 2 let.

Kron 6200!!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 vozadnega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša. Kaj jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST

Plazza Goldoni 10—11, Tel. 1734
Velika centralna garaga, ulica del Saabi 16, vogal ulice Boehetti. TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske) Avtomobili na posodo po zmerni ceni. Vazstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba

Bogomil Pino

ur ar in zlatar

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
razprošil cerkve sv. Antona novega
Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhanov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za moške. vse po konkurenčnih cenah

M. Kukanja
Trst - via della Caserma št. 10 - Trst (vogal ulica Valdirivo)
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih kôž za čevljarje.
Cene take, da se ni bati nobene konkurence.

NUOVO
Hôtel Provinciale
(Novi deželni hôtél)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

Dobroznana čevljarnica
Marko Michl
obveščuje svoje cenjene odjemalce in slavno občinstvo, da se je preselila iz ulice Giacinto Gallina št. 4 na Corso št. 45, I. nadstropje.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar št. 71
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH.
:: Delo dobro in zajamčeno. ::
Tel. 25-26. □ Poslovodja: Franje Janke.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kôž
Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.
Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kôž in vseh drugih čevljarskih potrebščin.
Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

Prva jugoslovanska
tovarna glasovirjev **Anton Pečar**
Trst — via Farneto št. 42 — Trst.
Izdeluje, popravlja, uglasuje, menjuje glasovirje, pianine itd.
Delo točno. Cene nizke.

R. Gasperini, Trst
Telefon št. 1974. špediter Via Economio št. 10.
Prevozno podjetje
Sprejema razcarinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.
Zastopstvo tvrčke „Cement“
Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Tržaška posojilnica in hranilnica
V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952.
Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).
Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi od 100 K. 4 1/2% jih obstoje
Rentni davak od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru. Na menjice po 6% na zastavo
Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Poštno-branilnični račun 818-004.
Ima najmoderneje urejene varnostno očiščeno za shrambo vrednosč. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilno puščilo, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Pozor! Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjevjiško pivo (nič glavobola). Zmerne cene. **Restavracija - Hôtel Balkan** (: Piazza : Caserma)